

Sammanfattning

Fråga om en verkställande direktör har förfarit illojalt mot sin arbetsgivare och det därmed funnits skäl för att häva anställningsavtalet. Även fråga om huruvida ersättning från arbetslöshetskassa skall avräknas från det ekonomiska skadeståndet.

ARBETSDOMSTOLENDOM
2004-11-10
StockholmDom nr 90/04
Mål nr A 225/03**KÄRANDE**

Sveriges Civilingenjörersförbund, CF, Box 1419, 111 81 STOCKHOLM
Ombud: förbundsjuristen Björn-Erik Björck, CF, adress som ovan

SVARANDE

1. Teknikföretagen, Box 5510, 114 85 STOCKHOLM
2. Sievert AB, 556006-8024, Box 1366, 171 26 SOLNA
Ombud för 2: advokaten Björn Lindskog, Advokatfirman Vinge KB,
Box 1703, 111 87 STOCKHOLM

SAKEN

Skadestånd p.g.a. hävning av anställningsavtal

Bakgrund, yrkanden m.m.

Mellan Sveriges Civilingenjörersförbund (förbundet) och Teknikföretagen gäller kollektivavtal. Sievert AB (bolaget) är genom medlemskap i Teknikföretagen bundet av kollektivavtal i förhållande till förbundet.

L.E. är medlem i förbundet.

L.E. anställdes år 1996 som verkställande direktör i Primus AB. Efter att delar av verksamheten försålts och namnändring skett till Sievert AB såldes även Sievert AB i början av år 2003. Köpare var det tyska bolaget R. AG. L.E. fick efter försäljningen fortsätta sin anställning som verkställande direktör i bolaget. Den 4 augusti 2003 mottog han dock besked om att hans anställningsavtal hävdades med omedelbar verkan. Hävningen har lett till tvist mellan parterna. Parterna har förhandlat i tvisten utan att kunna enas.

Förbundet har väckt talan mot arbetsgivarparterna och yrkat att Arbetsdomstolen förpliktar bolaget att

1. till L.E. utge ekonomiskt skadestånd avseende uteblivna anställningsförmåner för tiden dels den 4 augusti 2003 - den 31 augusti 2003 med 79 240 kr jämte ränta enligt 4 och 6 §§ räntelagen från den 2 augusti 2003 till dess betalning sker, dels den 1 september 2003 - den 24 augusti 2004 med 1 071 216 kr jämte ränta enligt 4 och 6 §§ räntelagen på 90 980 kr från den 25:e i varje månad till dess betalning sker och

2. utge ersättning avseende uteblivna pensionspremier för tiden dels den 4 augusti 2003 - den 31 augusti 2003 med 31 497 kr jämte ränta enligt 4 och 6 §§ räntelagen från den 25 augusti 2003 till dess betalning sker, dels den

1 september 2003 - den 24 augusti 2004 med 425 790 kr jämte ränta enligt 4 och 6 §§ räntelagen på 36 163 kr från den 25:e i varje månad till dess betalning sker. I första hand yrkas att ersättningen utges genom att bolaget erlägger pensionspremierna till Försäkringsaktiebolaget Skandia och i andra hand att motsvarande belopp utges till L.E.

Vidare har förbundet yrkat att förbundet i mån av befogethet skall förbehållas rätten att i senare rättegång väcka talan om ersättning för ekonomisk förlust som L.E. kan komma att lida för tiden efter huvudförhandlingen i målet.

Enligt förbundet är det ekonomiska skadeståndet beräknat med utgångspunkt i en månadsinkomst som något avrundat uppgår till 90 980 kr, och som utgörs av lön, 72 000 kr, à contobonus, 8 000 kr, semestertillägg, 1 333 kr, bilförmån, 7 950 kr, värdet av övriga anställningsförmåner, nämligen mobiltelefon, 500 kr, bostadstelefon, 200 kr, telefax och dagstidning, 200 kr, samt slutligen sjukförsäkring, 800 kr. För det fall domstolen skulle finna att L.E. på något sätt tillgodogjort sig bilförmånen under tiden efter anställningens upphörande har värdet preciserats till dels 5 308 kr avseende själva tillgången till bilen, dels 2 642 kr avseende förmånen av fri bensin etc. Det yrkade beloppet avseende pensionspremier är beräknat utifrån en månatlig inbetalning om 36 163 kr.

Teknikföretagen har avstått från att föra talan i målet.

Bolaget har bestritt käromålet samt yrkat att Arbetsdomstolen skall ogilla förbundets talan. För det fall Arbetsdomstolen skulle finna att bolaget ådragit sig skadeståndsskyldighet har bolaget hemställt att skadeståndet jämkas, i första hand till noll kronor och i andra hand till sådant belopp som Arbetsdomstolen finner skäligt. Vad gäller de yrkade beloppen vitsordas att L.E:s lön var 72 000 kr per månad samt att bolaget betalade sjukförsäkringsavgift med 800 kr. Det yrkade semestertillägget vitsordas inte i annat avseende än som underlag för beräkning av pensionspremien. För det fall domstolen skulle finna att ersättningar för förlorad à contobonus och bilförmån skall utgå kan yrkade belopp vitsordas som skäliga i och för sig. För det fall bolaget skulle befinnas skadeståndsskyldigt för både lön och à contobonus har bolaget vitsordat det yrkade beloppet avseende pensionspremier och att premierna skall betalas till Skandia. Om bolaget skulle befinnas skadeståndsskyldigt för lön, men inte för bonus, är parterna överens om att underlaget för pensionsberäkningen är lägre och att den månatliga pensionspremien i stället uppgår till 24 578 kr. Övriga belopp har inte vitsordats.

Parterna är överens om att tjänste- och konsultintäkter, ersättning från arbetslöshetskassa m.m. som L.E. uppburit eller kan komma att uppbära under det andra året av den uppsägningstid som anges i anställningsavtalet skall avräknas från ett eventuellt ekonomiskt skadestånd. Förbundet har uppgett att L.E. uppburit ersättning från arbetslöshetskassa från den 4 augusti 2004 till dagen för huvudförhandling med 6 120 kr, ett belopp som bolaget inte har ifrågasatt. Parterna är vidare överens om att för tiden den 4 augusti 2003 – den 3 augusti 2004 skall avräkning inte ske för tjänste- och konsultintäkter. Bolaget har dock yrkat att den arbetslöshetsersättning som

L.E. har uppburit under denna tid skall avräknas från ett eventuellt ekonomiskt skadestånd, vilket förbundet har bestritt. Enligt förbundet har L.E. uppburit arbetslöshetsersättning från och med den 15 oktober 2003 med 730 kr per dag under de första 100 dagarna och därefter med 680 kr per dag till den 4 augusti 2004. Bolaget har beräknat att detta totalt innebär 147 800 kr i ersättning, ett belopp som förbundet inte har invänt emot.

Parterna har yrkat ersättning för rättegångskostnader.

Till utveckling av sin talan har parterna anfört i huvudsak följande.

Förbundet

L.E. anställdes år 1996 som verkställande direktör i Primus AB. I anställningsavtalet upptogs bland annat följande.

Lön/bonus

Lönen uppgår till kronor 70 000 :- (sjuttiotusen) per månad. Lönen omförhandlas årligen. Bonus skall kunna utfalla med upp till 20 % av utbetald årslön per framgångsrikt år. Någon absolut övre gräns för bonus skall dock ej föreligga.

Pension

Bolaget svarar för pensionskostnad upp till normal ITP-försäkring med 65 år som pensionsålder.

Tjänstebil, tidning, telefon, telefax

Tjänstebil motsvarande Volvo 850 tillhandahålles av bolaget. Bolaget står för kostnad för dagstidning, telefon och telefax i bostaden.

Uppsägning

Uppsägningstiden från din sida uppgår till 6 månader. Uppsägningstiden från bolagets sida uppgår till 12 månader med successiv förlängning ytterligare maximalt 6 månader om Du inte under tiden kunnat skaffa annat arbete. Eventuella tjänste/konsultintäkter Du uppbär under denna tid avräknas från löneersättningen. Förlängningen utökas med ytterligare 6 månader om Du vid uppsägningstillfället uppnått 50 års ålder.

Primus AB bestod, när L.E. anställdes år 1996, av tre divisioner. Efter försäljning av två av divisionerna återstod under hösten 2002 endast den industriella grenen, som efter namnbyte kom att heta Sievert AB. L.E. kvarstod som verkställande direktör i Sievert AB. Aktieägarnas avsikt var att även denna gren av verksamheten skulle säljas och gav N & R Fondkommission AB i uppdrag att sköta försäljningen. Bland intressenterna utkristalliserade sig det tyska bolaget R. AG som huvudspekulant. Ett s.k. due diligence-förfarande genomfördes, varvid R. AG under en veckas tid, i ett rum på fondkommissionärsfirmans kontor, fick möjlighet att granska allt bolagsmaterial som man önskade. Förhandlingarna med R. AG sköttes av E.R. från den ovan nämnda fondkommissionärsfirman. Bolagets advokat, U.C., deltog också i försäljningsprocessen för bolagets räkning. L.E. medverkade i förfarandet på så sätt att han tog fram det underlag som R. AG

efterfrågade. L.E. hade inte något uppdrag från säljarna, dvs. aktieägarna, utan representerade bolaget och dess styrelse. Han hade inte heller några egna ekonomiska intressen i affären.

Den 12 februari 2003 överläts bolaget till R. AG. I efterhand har det dock visat sig att affären inte är slutförd eftersom full betalning inte har erlagts. Det har lett till tvist och för närvarande pågår ett skiljeförfarande mellan köpare och säljare.

Det vanliga vid denna typ av affärer är att köparna efter förvärvet vill tillsätta ny styrelse och verkställande direktör för att få full kontroll över det nyförvärvade bolaget. R. AG tillsatte en ny styrelse, men gav L.E. fortsatt förtroende att vara verkställande direktör. Hans anställningsavtal ändrades på så vis att han utöver månadslönen erhöll 8 000 kr som förskott på bonus. Han skulle inte vara återbetalningsskyldig för detta förskott oavsett det faktiska resultat som bolaget uppnådde.

Vid bolagsstämman den 8 maj 2003 beviljades styrelsen och verkställande direktören ansvarsfrihet och bland annat L.E. omvaldes som styrelseledamot. Över huvud taget hade ingen som helst kritik riktats mot L.E. när han den 4 augusti 2003 nåddes av ett meddelande, daterat den 17 juli 2003, innehållande en förklaring om att hans anställningsavtal hävdades med omedelbar verkan. Meddelandet innehöll ingen upplysning om skälen för hävningen och det är först senare som bolaget har angett dessa.

Bolagets påstående om att L.E. på något sätt skulle ha förfarit illojalt mot bolaget bestrids. Följande invändningar görs mot bolagets påståenden.

L.E. har inte gjort några skönmålande uttalanden om bolagets ekonomi. Påståendet om att L.E. skulle ha underlåtit att redovisa bolagets situation i dess helhet, t.ex. de problem som fanns beträffande likviditet, underleverantörer och kundfordringar, tillbakavisas. L.E. lämnade all information som köparna begärde, förutom uppgifter om rena företags-hemligheter. Hade köparna begärt mer information hade L.E. tagit fram det som efterfrågades. L.E:s uppgiftslämnande har inte medfört att köparna fick betala ett för högt pris för bolaget. I stället medförde de uppgifter som lämnades i due diligence-förfarandet att köpeskillingen sänktes med 50 procent.

L.E. har inte heller instruerat bolagets personal att inför köparna presentera bolaget i alltför positiva ordalag och att inte påtala brister i bolaget. Däremot bad han de närmast underlydande att ge sakliga upplysningar och uppmanade personalen att se till att det såg snyggt och städat ut när köparrepresentanterna besökte de olika anläggningarna.

L.E. har inte undanhållit köparna av bolaget information om bolagets ISO 9000-certifiering. De ISO 9000-godkännanden som bolaget innehade diskuterades senare i ledningsgruppen och man beslutade att godkännandet för produktionsbolaget, som finns i Estland, skulle förnyas. Däremot skulle man inte förnya moderbolagets certifiering, då det inte ansågs nödvändigt.

Även om detta beslut skulle anses ha varit felaktigt saknar det betydelse för bedömningen av om L.E. har agerat illojalt mot bolaget.

Bolagets påstående om att L.E. oriktigt skulle ha lämnat uppgift om att den nya produkten TW 5000 skulle testas och lanseras under år 2003 tillbakavisas. Att lanseringen fördröjdes berodde inte på L.E. utan på att de nya ägarna inte gav produkten tillräcklig prioritet. Beträffande produkten Powerjet är inget annat visat än att den fungerar. I vart fall kan ingen så grav anmärkning riktas mot L.E. i denna del att den kan vara grund för hävning.

Bolagets påstående om att L.E. och R. AG skulle ha träffat ett avtal om att L.E. skulle omförhandla hyran för bolagets lokaler till maximalt 50 000 euro per år är inte korrekt. H.R. hade, som styrelseordförande, över huvud taget inte befogenhet att sluta ett sådant avtal. Däremot vitsordas det att L.E. hade i uppdrag att omförhandla hyran. L.E. träffade ett avtal med hyresvärden innebärande en hyreskostnad om 1 000 kr per kvadratmeter, vilket är ett rimligt marknadspris. Om den slutliga hyressumman översteg 50 000 euro är inte känt för förbundet. Det är också okänt vilka kostnader för lokalerna som ingick i det slutliga hyresavtalet.

Sammanfattning av grunderna för talan

Bolaget har, i stället för att säga upp anställningsavtalet i enlighet med vad avtalet anger, helt utan fog hävt L.E:s anställningsavtal med omedelbar verkan. L.E. har hela tiden varit lojal mot bolaget. De invändningar som gjorts mot L.E:s lojalitet kan inte läggas till grund för en hävning. Att köpet nu blivit föremål för en separat tvist kan inte L.E. lastas för. Genom hävningen har L.E. lidit ekonomisk skada uppgående till de yrkade beloppen. L.E. kommer att fortsätta att lida ekonomisk skada till följd av hävningen fram till utgången av de två år som uppsägningstiden löper.

L.E. har rätt till den avtalade bonusen om 8 000 kr per månad eftersom bolaget inte har sagt upp bonusavtalet till upphörande. Bonusen skall därför också ingå i lönebeloppet vid beräkningen av pensionspremien, varför premien skall uppgå till det yrkade beloppet. L.E. har rätt till ersättning för förmånsvärdet för tjänstebilen trots att han har utnyttjat tjänstebilen efter hävningen. Han har nämligen erbjudit bolaget att när som helst komma och hämta bilen, vilket gör att bilinnehavet inte kan räknas som en förmån. Mobiltelefon, telefon, fax och dagstidning i bostaden har varit förmåner som han har rätt till ersättning för, då dessa har utgjort delar av hans anställningsvillkor.

Enligt anställningsavtalet har L.E. rätt till uppsägningslön under 24 månader. Avtalet anger att avräkning skall ske för andra inkomster under de sista tolv månaderna av uppsägningstiden. Av detta följer motsatsvis att någon avräkning för andra inkomster inte skall ske under de första tolv månaderna, dvs. inte heller för ersättning från arbetslöshetskassa.

Bolaget

Primus AB och Sievert AB fick samma ägare på 60-talet. De slogs ihop till Primus AB, men namnet Sievert levde kvar som varumärke för den industriella grenen av verksamheten. Under 1970 – 90-talen bestod bolaget av tre delar: hushålls-, heating- och industridivisionerna. Bolaget sysslar med upphettning. På den industriella sidan är det fråga om tillverkning av verktyg som används inom VVS-området, till takbyggen, kabeldragning, vägbyggen m.m. Energikällan till verktygen är oftast gas. Bolaget har i dag ungefär 30 tjänstemän och 40 arbetare anställda. Under tiden 1994 – februari 2003 var tre investmentbolag ägare till bolaget. Skälet till denna ägarkonstellation var att man på sikt avsåg att sälja de olika divisionerna var för sig. I enlighet med detta såldes säljkontoret i England i juli 1999, säljkontoret i Australien i februari 2001, heatingdelen i mars 2001, säljkontoret i Norge i december 2001, säljkontoret i Finland i februari 2002 och hushållsdelen i augusti 2002. Därefter hade man kvar den industriella delen, produktionen i Estland och säljkontoren i USA, Belgien och Tyskland. Vid denna tid bestod styrelsen främst av personer som var engagerade i de investmentbolag som var ägare av bolaget och L.E. var verkställande direktör sedan år 1996. Inför försäljningen av den industriella grenen, som namnändrats till Sievert AB, upprättades ett prospekt av N & R Fondkommission AB, som hade anlåtats för att sköta försäljningen. Det fanns flera spekulanter, men den främsta kandidaten var det tyska bolaget R. AG. R. AG har bland annat samma marknad som Sievert AB. Det har 1 200 anställda i 38 bolag över världen. H.R. är koncernchef.

Vid köpet företrädde R. AG av Advokatfirman V. I november 2003 genomfördes ett sedvanligt due diligence-förfarande i syfte att fastställa bolagets värde. Ett datarum upprättades där säljarna tillhandahöll bolagsinformation. Materialet, som hade samlats i fjorton pärmar, var sammanställt av L.E. med hjälp av andra anställda i bolaget. L.E. var, i egenskap av verkställande direktör, ansvarig för innehållet. L.H., koncernekonomichef på R. AG, ledde ett team som granskade handlingarna under en arbetsvecka. Den tiden får anses vara relativt kort med hänsyn till att bolagets historik var svår att följa på grund av de delförsäljningar av verksamheten som hade skett de närmast föregående åren. Varje morgon ägde det rum ett möte med teamet och L.E. samt ofta ytterligare någon person från bolaget, varvid företrädare för R. AG kunde ställa de frågor de hade. L.E:s roll vid försäljningsprocessen var oklar för köparna. Normalt sett är verkställande direktörens roll i dessa situationer att vara en neutral tillhandahållare av information. I detta fall hade dock L.E. fått i uppdrag av styrelsen att förhandla med köparna och han uppträdde även vid förhandlingarna som en representant för säljarna, som i övrigt företrädde av E.R. L.E:s dubbla roll störde processen och vid ett tillfälle tog H.R. ut honom i enrum för att diskutera detta problem och försöka få klarhet i vilken roll L.E. hade.

I efterhand har det visat sig att den presentation som L.E. gjorde av bolaget och det material han tillhandahöll var missvisande. R. AG gavs inte en fullständig bild av bolagets situation. Att det förhöll sig på det sättet uppdagades först under maj – juli 2003. Det görs inte gällande att L.E. har lämnat enskilda, falska uppgifter, förutom i ett specifikt fall. Vad bolaget

påstår är däremot att den sammantagna bild L.E. gett av bolaget inte har varit korrekt. Bilden har målats upp både genom direkta uttalanden och utelämnande av information. Till exempel kunde man inte av det material som tillhandahölls utläsa att bolaget under flera år i rad inte hade varit i närheten av att nå upp till budget. Hade denna historik varit känd för köparna hade de säkerligen värderat de prognoser som presenterades för dem på ett annat sätt. Vidare hade bolaget vid denna tid stora problem med underleverantörerna. Bolaget hade svårigheter att betala dessa i tid, vilket medförde att leveranser uteblev och att bolaget i sin tur endast kunde leverera ca 60 procent av inkomna beställningar. De upplupna leverantörsskulderna var mycket höga; mellan 4 och 5 miljoner kr. Detta upplyste dock inte L.E. om. Utifrån det material som presenterades beräknade R. AG att 1-1,5 miljon euro skulle behöva skjutas till i bolaget. Man har emellertid hittills tvingats betala in 2,4 miljoner euro. Differensen beror på bristerna i det material som L.E. tillhandahöll.

L.E. har även undanhållit information genom att instruera personal att presentera bolaget i positiva ordalag för L.H. och dennes team, och i vissa fall även att undanhålla brister.

Under försäljningsprocessen har L.E. underlåtit att berätta för R. AG att bolagets ISO 9000-certifiering skulle löpa ut. Köparna utgick från att moderbolaget skulle vara ISO-certifierat även framöver. L.E. har även efter övertagandet underlåtit att informera styrelsen och H.R. om ledningsgruppens beslut att inte förnya certifieringen. Certifieringen är viktig för trovärdigheten hos ett bolag som handlar med farligt gods. Bolaget har drabbats av merkostnader för att erhålla ny certifiering.

Beträffande produkten TW 5000 lämnade L.E. före köpet av bolaget uppgiften att den skulle vara testad och gå i bruk under år 2003. Om detta hade varit riktigt skulle produkten ha kunnat påverka bolagets resultat positivt under detta år. L.E. uppgav också så sent som i juni 2003 till H.R. att produkten snart skulle kunna gå i drift och att 200 enheter skulle kunna produceras under år 2003. Ytterligare försening uppkom dock och produkten kom i drift först senare.

Produkten Powerjet var en kalkylerad intäkt för R. AG. L.E. lämnade uppgifter till L.H. och H.R. om att tillverkningspriset för produkten var 9,34 euro. Det visade sig senare dock uppgå till 15,35 euro. Vidare visade sig produkten inte fungera på sätt som utlovats. Båda dessa omständigheter ledde till att produkten inte kunde ge den beräknade intäkten.

R. AG ansåg att hyresnivån för huvudkontoret i Stockholm var för hög, varvid H.R., som företrädare för styrelsen, avtalade med L.E. om att denne skulle förhandla hyran till ett maximibelopp om 50 000 euro per år. L.E. träffade i stället ett avtal med en hyra om 120 000 euro per år. Han avvek alltså från vad som var avtalat och höll inte styrelsen informerad i frågan, vare sig före eller efter avtalsskrivandet.

L.E:s illojalitet, innefattande det som nu nämnts, uppdagades från och med slutet av maj 2003. Bolaget saknade förtroende för honom och man beslutade därför att häva anställningsavtalet. L.E. ombads vid detta tillfälle att återlämna alla dokument, mobiltelefon, kreditkort m.m., men L.E. vägrade att lämna tillbaka tjänstebilen. Den är ännu inte återlämnad.

Sammanfattning av grunderna för talan

L.E. har förfarit illojalt mot bolaget på sådant sätt att det har varit befogat att skilja honom från anställningen. Han har satt ägarnas och sitt eget intresse före bolagets i säljprocessen genom att driva upp priset vid försäljningen och genom att medvetet utmåla en förskönad bild av bolaget, vilket lett till förfång för bolagets verksamhet. Han har inte heller ägnat bolaget den omsorg som situationen har krävt. Efter R. AG:s förvärv i februari 2003 har L.E. undanhållit bolagets styrelse relevant information om bolagets ekonomiska ställning och situation i övrigt. L.E:s agerande har skadat bolaget.

Grunden för att bolaget inte skall utge den avtalade à contobonusen, även om skadeståndsskyldighet skulle föreligga, är att bonusen i enlighet med avtalet kunde återkallas när som helst och att bolaget i vart fall genom hävningen gjort klart att utbetalningarna skulle upphöra. Pensionspremieberäkningen skall därför utgå från en lön om 72 000 kr och ett semestertillägg med 1 333 kr per månad. Eftersom L.E. har använt tjänstebilen fram till dagen för huvudförhandling har han inte lidit någon skada i denna del. Mobiltelefon samt telefon, telefax och dagstidning i bostaden har varit arbetsredskap och inte löneförmåner. L.E. har därför inte rätt till ersättning för dem. Grunden för jämkningsyrkandet är att L.E. inte har sökt arbete och således inte har begränsat sin skada.

Anställningsavtalet innebär att L.E:s eventuella tjänste- och konsultintäkter inte skall avräknas under det första uppsägningsåret. Det innebär dock inte att andra inkomster inte heller skall avräknas. Den ersättning som L.E. har uppburit från arbetslöshetskassa skall därför avräknas från det ekonomiska skadeståndet. För det fall att så inte sker blir L.E. överkompenserad.

Domskäl

Den 12 februari 2003 överläts Sievert AB till R. AG. L.E. var verkställande direktör i bolaget både före och efter överlåtelsen. Den 4 augusti 2003 mottog L.E. besked om att hans anställning som verkställande direktör i bolaget upphörde med omedelbar verkan. Tvisten i målet gäller i första hand om bolaget har haft rätt att häva L.E:s anställningsavtal. Förbundet har gjort gällande att hävningen är ogrundad medan bolaget har hävdad att det har haft skäl att häva avtalet på grund av L.E:s illojalitet mot bolaget. Parterna är heller inte ense om skadeståndets storlek för det fall domstolen skulle finna att bolaget inte haft rätt att häva L.E:s anställningsavtal.

Utredningen i målet

Arbetsdomstolen har hållit huvudförhandling i målet. Vid denna har L.E., bolagets styrelseordförande H.R. samt koncernekonomichefen och styrelseledamoten L.H. hörts under sanningsförsäkran. På förbundets begäran har hållits vittnesförhör med advokaten U.C., bolagets f.d. konomichef C.U., dåvarande dotterbolagschefen T.L. och bolagets tidigare styrelseordförande T.W. På bolagets begäran har hållits vittnesförhör med bolagets försäljningschef W.L., advokaten U.Z. och konomichefen H.G.B. Parterna har åberopat viss skriftlig bevisning.

Något om L.E:s anställningsskydd

L.E. hade i sin anställning som verkställande direktör ostridigt en sådan företagsledande ställning som innebär att anställningen inte omfattades av anställningsskyddslagen. Frågan om bolagets rätt att häva hans anställning med omedelbar verkan är därför att bedöma utifrån allmänna principer om parts rätt att vid kontraktsbrott häva ett avtal som gäller tills vidare. Dessa principer innebär att ett anställningsavtal får hävas av arbetsgivaren vid ett väsentligt avtalsbrott från den anställdes sida, dvs. med anställningsskyddslagens terminologi då den anställde grovt har åsidosatt sina åligganden gentemot arbetsgivaren. Det är givet att bedömningen av vad som utgör hävningsgrund i ett fall som detta måste ske med särskilt beaktande av de speciella åligganden som följer med en anställning som företagsledare. En verkställande direktör i ett aktiebolag har en förtroendeställning med vilken följer ett långtgående krav på lojalitet gentemot företaget. Verkställande direktörens uppgift i ett aktiebolag är att sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar, samt därutöver vidta vissa brådskande åtgärder. Frågan om verkställande direktörens handlande eller underlåtenhet utgör ett åsidosättande av hans eller hennes åligganden är därför bl.a. att bedöma mot bakgrund av de riktlinjer och anvisningar styrelsen kan ha gett honom eller henne (se AD 1997 nr 3). Aktiebolaget kan t.ex. inte med framgång åberopa ett handlande av den verkställande direktören som styrelsen faktiskt gett anvisningar om.

Bolaget har som grund för hävningen åberopat att L.E. grovt har åsidosatt sina åligganden mot bolaget genom att i olika avseenden agera illojalt mot bolaget vid och efter försäljningen av bolaget till R. AG. Arbetsdomstolen tar ställning till bolagets olika påståenden nedan.

Har L.E. lämnat oriktiga uppgifter och undanhållit uppgifter om bolagets ekonomi?

Av bland annat L.E:s och H.G.B:s berättelser framgår att bolaget vid tidpunkten för försäljningsprocessen hade stora ekonomiska problem. Bolaget hade en ansträngd likviditetssituation sedan flera år tillbaka och därmed problem att betala sina underleverantörer i tid. De upplupna leverantörsskuldena var stora. Bolaget kunde, på grund av betalningsproblemen, inte i tid leverera alla de beställningar som kom in. H.G.B. har uppgett att situationen var så allvarlig att bolaget inte hade kunnat överleva

utan de kapitalstillskott som R. AG sedermera gjorde. L.E. gjorde däremot den bedömningen att bolaget, trots det besvärliga läget, troligen hade kunnat överleva även om ägarskiftet inte hade blivit av. Oavsett vilken bedömning som var riktig är det tydligt att bolaget hade avsevärda ekonomiska bekymmer. Det har också framkommit att den begärda köpeskillingen för bolaget sänktes med 50 procent efter genomförd s.k. due diligence eftersom det visade sig att bolaget var i sämre skick än R. AG hade förväntat sig. H.R. har uppgett att man vidtog åtgärder för att komma till rätta med de ekonomiska problemen direkt efter övertagandet. Man sköt bl.a. till kapital för att leverans skulle kunna ske av alla beställda varor, sänkte de budgeterade resultaten och gjorde allt som var möjligt för att sänka de ickeproduktiva kostnaderna. Enligt H.R. var det dock först i juni 2003 som man upptäckte hur stora de ekonomiska problemen var. Redan då var diskrepansen mellan den reviderade budgeten och resultatet 5 miljoner kr.

Bolaget har lagt L.E. till last att han inför försäljningen undanhållit uppgifter om bolagets ekonomiska ställning för köparna, både genom direkta uttalanden och genom underlåtenhet att ge information. Detta har, enligt bolaget, lett till förfång för bolagets verksamhet.

Flera av de personer som har hörts i målet har berättat om det due diligence-förfarande som genomfördes i slutet av år 2002. Av uppgifterna framgår att köparrepresentanterna, under ledning av L.H., under en arbetsveckas tid hade möjlighet att gå igenom det bolagsmaterial som de i förväg skriftligen hade begärt att få ta del av. De hade även möjlighet att begära kompletteringar av det material som ställts till deras förfogande. E.R. från N & R Fondkommission AB representerade aktiesäljarna i förhandlingarna. Det är ostridigt att L.E. medverkade i förfarandet genom att, med hjälp av andra anställda i bolaget, sammanställa det material som efterfrågades. De presumtiva köparna fick på detta sätt tillgång till, bland mycket annat, årsredovisningar och balansräkningar. De tidigare årens resultat innefattade även andra delar av f.d. Primus AB, eftersom försäljningar av delar av Primus AB:s verksamhet skett löpande under de senare åren. Resultatet för år 2002 var en uppskattning eftersom året ännu inte var slut. Det fanns en prognos för resultatet år 2003. Det är ostridigt i målet att företrädarna för R. AG fick svar på de frågor de ställde i due diligence-processen, förutom vad gällde vissa produktionskostnader som ansågs vara företagshemligheter. Det har vidare framkommit genom förhören att köparna fick information om att bolaget hade problem med likviditeten samt att bankerna övervägde att återkalla sina engagemang i bolaget. Det saknades dock, enligt L.H., viss information, framför allt om storleken av de förfallna leverantörsskulderna. Enligt denne lämnades det inte heller information om att bolaget inte hade nått upp till budget något av de senaste åren och prognoserna visade sig också vara alldeles för positiva. Både L.E. och H.G.B. har dock uppgett att om de hade fått ytterligare frågor om ekonomin så skulle även dessa ha besvarats.

Bolaget har även gjort gällande att L.E:s roll i due diligence-processen var oklar. Vid förhör med L.H. och H.R. har framkommit att de har uppfattat det som att L.E. i praktiken representerade säljarna och agerade för deras räkning

bl.a. genom att själv aktivt ta del i förhandlingarna. L.E. och U.C. har däremot båda uppgett att L.E. agerat endast på uppdrag av styrelsen, vilket huvudsakligen innebar att han tillhandahöll information och bistod E.R., som hade förhandlingsmandat från säljarna, och att han hela tiden uppträtt lojalt mot bolaget. L.E:s uppdrag från den dåvarande bolagsstyrelsen framgår av i målet återopade utdrag ur styrelseprotokoll från dels den 20 december 2002, då styrelsen uppdrog åt L.E. och E.R. att söka nå en överenskommelse med R. AG, dels den 27 december 2002, då styrelsen uppdrog åt L.E. att fullfölja förhandlingarna med R. AG ”med reservation att alla garantiåtaganden måste beslutas av styrelsen”. L.E. hade således ett uppdrag från styrelsen att delta i förhandlingarna parallellt med E.R., som ostridigt representerade säljarna. Någon oklarhet i förhållande till L.E:s arbetsgivare har därför inte förelegat. Det saknar därför betydelse om L.E:s roll under förhandlingarna kan ha kommit att uppfattas som oklar på det sätt bolaget nu påstått.

Sammanfattningsvis får i målet anses utrett att L.E. under due diligence-processen underlåtit att lämna närmare information angående bl.a. problem med leveranser och leverantörer samt tidigare brister i samstämmigheten mellan bolagets budget och utfall. Av förhören har framkommit att verkställande direktörens uppdrag under en sådan process är att lämna alla efterfrågade uppgifter och se till att de frågor som de presumtiva köparna har blir besvarade. Enligt Arbetsdomstolens mening kan utredningen inte anses visa annat än att L.E. har tillhandahållit köparna den information de har frågat efter. Det har inte framkommit något i målet som visar att L.E. skulle ha haft en längre gående informationsskyldighet. Domstolen kan därför inte finna att L.E., genom att inte lämna fler uppgifter till den presumtiva köparen av bolaget än han faktiskt gjorde, har brutit mot sin lojalitetsplikt mot bolaget.

Har L.E. instruerat andra anställda att skönmåla bolaget?

Bolaget har gjort gällande att L.E. även har undanhållit uppgifter genom att instruera personal att presentera bolaget i alltför positiva ordalag och att i vissa fall även undanhålla brister. Förbundet har förnekat att så skulle ha skett och uppgett att L.E. inför köparrepresentanternas besök hos respektive dotterbolag endast uppmanade personalen att se till att det var rent och snyggt när spekulanterna kom.

H.R. har i denna del berättat följande om vad som förekom under en bilfärd som han före köpet gjorde tillsammans med L.H. och T.L. Bilfärden varade i ca två timmar och gick mellan bolagets dotterbolag i Belgien och Tyskland. Under färden lämnade T.L. information om bolaget, men han sade sedan att han hade kunnat berätta mer om han hade haft tillåtelse till det. H.R. lade inte så stor vikt vid uttalandet då, men efter att han hade insett problemen i bolaget och bett W.L. och T.L. om en förklaring fick han besked om att de hade blivit instruerade att ge en positiv bild.

T.L., som var chef för det belgiska dotterbolaget och verkställande direktör för det tyska dotterbolaget vid tiden för köpet, har bekräftat att han inför köpet fått instruktioner från L.E. att vara positiv och se till att det var rent

och snyggt. Han uppfattade dock inte att han blev uppmanad att skönmåla situationen och anser inte heller att det hade varit möjligt, då de presumtiva köparna hade tillgång till så mycket information om bolaget. Han kan inte minnas att han inför besöket skulle ha blivit förbjuden att lämna vissa uppgifter utan tycker att han kände sig fri att svara på alla frågor, utom möjligen vissa personalfrågor.

W.L., som vid denna tid var försäljningschef i dotterbolaget i Tyskland, har uppgett följande. I april 2002 skrev han ett privat utlåtande till L.E. angående dotterbolagets situation. De största problemen var att det nya lagret inte fungerade och att man hade för många obearbetade kundbeställningar. Man hade även problem med kvaliteten på vissa produkter. L.E. svarade att han skulle upprätta en åtgärdsplan. L.E. var således medveten om problemen. Trots detta gav L.E. honom och T.L. instruktioner att inför H.R:s besök lämna uppgifter om att man inte hade några stora problem med kvaliteten eller med leveranserna och att allt såg bra ut för framtiden. Han svarade att han inte kunde följa dessa instruktioner eftersom det ju var känt att sådana problem fanns. I efterhand skrev han ett intyg om att han hade blivit instruerad av L.E. att förtiga denna negativa information om bolaget. Intyget skrevs med hjälp av H.R:s sekreterare, som dock endast hjälpte honom att formulera sig på engelska.

T.L. har även uppgett att han i januari 2004 tillfrågades av H.R. om att skriva ett intyg om att L.E. skulle ha instruerat honom att ge en alltför positiv bild av bolaget samt att han i samband därmed fick ta del av W.L:s intyg. T.L. har inför domstolen berättat att han svarade H.R. att han inte kunde skriva ett sådant intyg och att han inte kunde komma ihåg om han hade fått några sådana instruktioner.

Arbetsdomstolen gör följande bedömning. L.E. har under sanningsförsäkran uppgett att han endast instruerat de ansvariga på dotterbolagen att se till att det var rent och snyggt vid besöken och förnekat att han skulle ha uppmanat personalen att förtiga väsentlig information eller att ge direkt felaktiga uppgifter. W.L:s och H.R:s uppgifter talar emellertid med viss styrka för att instruktioner av det sistnämnda slaget har lämnats. T.L. har dock inte kunnat bekräfta bolagets påstående om att han fått instruktioner om att skönmåla bolagets situation. Enligt domstolens mening kan några säkra slutsatser inte dras av utredningen i denna del. Till detta kommer att det inte närmare framgår på vilket sätt sådana instruktioner som bolaget påstått – för det fall de lämnats – skulle ha inneburit att L.E. gjort sig skyldig till illojalitet mot bolaget. Att lämna allmänna instruktioner om att framställa bolaget i en positiv dager inför utomstående kan knappast betraktas som ett handlande som strider mot bolagets intressen.

ISO 9000-certifieringen

Bolaget har lagt L.E. till last att han inte informerade de presumtiva köparna om att moderbolagets ISO 9000-certifiering skulle upphöra framöver samt att han efter köpet inte heller underrättade bolagets styrelse om att ledningsgruppen beslutat att inte förnya certifieringen. Av förhören framgår,

vad avser due diligence-processen, att det material som tillhandahölls innehöll information om att både moderbolaget och produktionsbolaget var ISO-certifierade, vilket var korrekt vid denna tid. Det framgår även att man i det sammanhanget inte diskuterade ISO 9000-certifieringen närmare.

Enligt Arbetsdomstolens mening kan L.E. inte anses ha agerat illojalt mot bolaget och den dåvarande styrelsen genom att inte, utan att bli särskilt tillfrågad därom, informera köparna om vid vilken tidpunkt ISO 9000-certifieringarna skulle upphöra och andra frågor i samband därmed. Beträffande händelseförloppet efter köpet har det av förhöret med L.E. framkommit att både moderbolagets och produktionsbolagets certifieringar enligt det äldre ISO 9000-systemet skulle löpa ut den 31 december 2003 och att man i bolagets ledningsgrupp i april 2003 beslutade att ansöka om ny certifiering endast avseende produktionsbolaget. Förhöret med L.E. motsäger inte H.R:s uppgifter om att bolagets styrelse fick reda på detta beslut först i juni 2003. Förhörspersonerna har haft olika åsikter om vikten av moderbolagets certifiering. Det måste under alla förhållanden anses anmärkningsvärt att L.E. inte informerade styrelsen om ledningsgruppens beslut i frågan. Arbetsdomstolen kan emellertid inte finna att detta agerande i sig innebär ett så grovt åsidosättande av L.E:s åliggandena att det utgör tillräcklig grund för en hävning av anställningsavtalet.

Felaktig information om TW 5000?

Bolaget har, som det får uppfattas, lagt L.E. till last att hans upplysning om att produkten TW 5000 skulle vara testad och vara i bruk under år 2003 inte var korrekt. H.R. och L.H. har bekräftat att de inför köpet fått uppgifter om att TW 5000 skulle kunna lanseras under år 2003. L.E. var enligt deras mening ansvarig för informationen, även om uppgifterna antagligen inte lämnades direkt av honom. Även så sent som i juni 2003 uppgav L.E., enligt H.R., att produktionen skulle kunna komma igång under år 2003. L.E. har inte bestritt att bolaget fått sådan information som nu sagts, men har även uppgett följande. TW 5000 ingick som en del i bolagets ordinarie produktutvecklingsarbete. Den låg emellertid lite vid sidan av R. AG:s verksamhet, och efter ägarskiftet kom produkten därför inte att prioriteras tillräckligt för att kunna gå i produktion under år 2003. Denna uppgift har lämnats oemotsagd av bolaget.

Arbetsdomstolen kan konstatera att den tidsplan som lämnades för produkten TW 5000 inte kunde hållas. Det är emellertid inte visat att tidsplanen, vid tiden för köpet, var inkorrekt eller orimlig. Det kan inte uteslutas att produktionen blev försenad på grund av omständigheter som inträffade efter ägarskiftet i bolaget. Det kan därför inte anses visat att L.E. har lämnat felaktig information om TW 5000.

Felaktig information om Powerjet?

Bolaget har vidare gjort gällande att L.E. har uppgett felaktigt tillverkningspris för produkten Powerjet samt att produkten inte fungerat som utlovat.

L.H. har uppgett följande. Han fick före köpet information om att produktionskostnaden för Powerjet var 9,34 euro, men han fick inte del av kalkylerna bakom detta pris, då dessa ansågs vara företagshemligheter. Kostnaden visade sig sedan uppgå till 15,35 euro. L.E. lämnade personligen uppgiften om att denna produkt skulle fungera även om den hölls upp och ner, vilket inte visade sig stämma. Övrig information om produkten kan ha lämnats av någon annan anställd, men det var L.E. som var ansvarig för informationen. L.E. deltog också i en diskussion med köparna om att en produktionskostnad under 10 euro krävdes för att produkten skulle vara lönsam.

L.E. har uppgett följande. Powerjet är en blåslampa som funnits som produkt i bolaget sedan år 1996 och är väl inarbetad. Använder man bolagets egna gaser kan den användas även om den hålls upp och ner. Han saknar detaljkunskap om tillverkningskostnaden för produkten. Underlag och kostnadskalkyler togs fram ur bolagets datasystem och den detaljerade kostnadskalkylen presenterades för R. AG direkt från datasystemet.

Arbetsdomstolen gör följande bedömning. Det kan inte anses visat att L.E. lämnat felaktig information om hur produkten Powerjet fungerade. Vad gäller tillverkningskostnaden finns det inte anledning att betvivla L.H:s uppgift om att denna kostnad visade sig bli högre än den man diskuterade i samband med köpet. Någon närmare utredning om vad som kan ha varit orsaken till detta saknas i målet. Bolaget har inte preciserat vad för slags försummelse som läggs L.E. till last i denna del. Arbetsdomstolen finner därför att det inte endast genom den felaktiga uppgiften om produktionskostnaden kan anses visat att L.E. betett sig klandervärt mot bolaget.

Lokalhyran

Omedelbart efter överlåtelsen av bolaget fick L.E. i uppdrag att omförhandla hyran för bolagets huvudkontor i Solna. Bolaget har påstått att L.E. vid förhandlingarna var bunden av ett avtal med H.R., i egenskap av styrelseordförande, om att hyresnivån maximalt fick uppgå till 50 000 euro per år. Det har lagts honom till last att han har brutit mot avtalet genom att träffa ett avtal med en hyresnivå om 120 000 euro per år samt att han därtill underlåtit att hålla bolaget underrättat i frågan.

H.R. har uppgett att han vid ett möte med L.E. den 12 februari 2003 gjorde klart för denne att lokalkostnaderna var oacceptabelt höga, och att de totala kostnaderna för lokalerna måste minska till 50 000 euro. Enligt H.R. träffades en överenskommelse med detta innehåll med L.E., vilken också dokumenterades i ett brev. Brevet har åberopats som bevisning i målet. H.R. har också uppgett att han ville bli informerad av L.E. om avtalad hyresnivå inte skulle kunna uppnås.

Vid förhör med L.E. har följande framkommit. Han och H.R. diskuterade hyresfrågan och kom överens om att bolaget helst skulle kvarstanna i sina

nuvarande lokaler. De var ense om att det vore önskvärt om man kunde dela t.ex. produktionslokaler med Primus AB, som fortfarande fanns kvar i lokalerna. Syftet med hyresförhandlingen var att minska den hyrda ytan och att få ner hyresnivån. Han förde förhandlingar med värden som ledde till att kvadratmeterpriset per år sänktes från ca 1 500 kr till 1 000 kr och att Primus AB och Sievert AB kunde fortsätta att dela lokaler. Han uppfattade att det belopp som angavs i brevet avsåg det rena hyresavtalet avseende kontorslokalerna. Det avtal han träffade i den delen var inom ramen för vad H.R. hade angett. Det var däremot omöjligt att inom den ramen inrymma även kostnaden för prototypverkstäder, fastighets-skatt, belysning osv.

Arbetsdomstolen konstaterar att L.E:s och H.R:s uppgifter om vad som skulle ingå i beloppet 50 000 euro är motstridiga. H.R:s uppgifter stöds visserligen av innehållet i det brev han sänt till L.E., men i avsaknad av uppgifter om det närmare innehållet i det tecknade hyresavtalet har domstolen inte möjlighet att bedöma huruvida L.E. har brutit mot en med H.R. ingången överenskommelse – eller mot instruktioner från denne – om hyresnivån genom att omförhandla hyran på sätt som skett. Trots att det inte är visat att det träffade hyresavtalet stod i strid med den överenskommelse de kan ha träffat kan det ändå ifrågasättas om inte omständigheterna var sådana att L.E. borde ha informerat bolagsledningen särskilt om hyresavtalet. Hans försummelse härvidlag kan emellertid inte anses vara av sådant slag att den – vare sig ensamt eller tillsammans med vad domstolen i övrigt funnit att L.E. kan klandras för – utgör grund för hävning av hans anställningsavtal.

Sammanfattning angående hävningen

Vad Arbetsdomstolen har anfört i det föregående innebär sammanfattningsvis att det inte har visats i målet att L.E. har åsidosatt sina åligganden mot bolaget – vare sig före eller efter ägarskiftet – på ett sådant sätt att det har funnits grund för hävning av anställningsavtalet. Parterna är ense om att bolaget utan angivande av skäl i stället hade kunnat säga upp L.E:s anställningsavtal med en uppsägningstid om 24 månader. L.E. har i enlighet med detta rätt till ekonomiskt skadestånd. Genom det ekonomiska skadeståndet skall L.E. försättas i samma situation som om uppsägning hade skett i stället för ett felaktigt hävande av anställningsavtalet.

Närmare om ersättningens storlek

Mellan parterna är ostridigt att L.E:s lön under uppsägningstiden, för det fall han hade blivit uppsagd, skulle ha uppgått till 72 000 kr per månad. Vad gäller den yrkade ersättningen för förlorad à contobonus är det ostridigt att bolaget har haft rätt att när som helst säga upp rätten till bonus. Arbetsdomstolen finner att rätten till bonus måste anses vara uppsagd i och med bolagets hävning av anställningsavtalet den 4 augusti 2003. L.E. har därför inte rätt till ersättning för förlorad à contobonus.

Förbundet har vidare hävdatt att semestertillägg med 1 333 kr skall utgå under uppsägningstiden, men har inte särskilt angett någon grund för yrkandet. Bolaget har för det fall det skulle åläggas ersättningsskyldighet inte vits-

ordat något belopp avseende semestertillägg annat än som underlag för beräkning av pensionspremie. Enbart det faktum att beloppet ingått som underlag för inbetalda pensionspremier utgör enligt Arbetsdomstolens mening inte tillräckligt stöd för att det, mot bolagets bestridande, skall utges. I avsaknad av närmare utredning om detta tillägg och förutsättningarna för att erhålla det finner Arbetsdomstolen att ersättning för semestertillägg inte skall ingå i det yrkade månadsbeloppet.

Det är ostridigt att L.E. har använt bilen i tämligen stor omfattning efter det att bolaget hävt anställningsförhållandet och fram till dagen för huvudförhandling. Han har emellertid själv betalat de löpande kostnaderna för bilen. Förbundet har gjort gällande att själva bilinnehavet inte kan betraktas som en förmån eftersom L.E. har meddelat bolaget att bilen kan avhämtas närhelst det passar bolaget. Förbundet har delat upp det yrkade beloppet avseende bilförmån i dels 2 642 kr avseende ersättning för bensin m.m., dels 5 308 kr avseende tillgången till bil som sådan. Bolaget, som bestritt yrkandet, har inte haft någon invändning mot denna uppdelning. Enligt Arbetsdomstolens mening har L.E., genom att inte på begäran återlämna bilen utan i stället använda den, tillgodogjort sig förmånen av tillgång till bil under den aktuella tiden. L.E. har därför endast rätt till ersättning för den förlorade förmånen av fri bensin m.m., dvs. ett månadsbelopp på 2 642 kr.

Beloppet avseende ersättning för sjukförsäkring är vitsordat. Som Arbetsdomstolen förstått bolagets inställning har bolaget inte bestritt att utge skadestånd motsvarande det vitsordade beloppet för det fall skadeståndsskyldighet skulle föreligga. Arbetsdomstolen finner att L.E. har rätt till det yrkade beloppet om 800 kr.

Vad gäller de av förbundet påstådda löneförmånerna avseende mobiltelefon, bostadstelefon samt telefax och dagstidning i hemmet gör Arbetsdomstolen följande bedömning. Bolaget har gjort gällande att de nu nämnda påstådda löneförmånerna i själva verket utgör arbetsredskap, och att L.E. därför inte har rätt till den yrkade ersättningen i denna del. Domstolen konstaterar att det i L.E:s anställningsavtal angetts att bolaget ”står för kostnad för dagstidning, telefon och telefax i bostaden.” Detta talar emot att det skulle vara fråga endast om arbetsredskap. Kostnaden för dagstidning samt telefon och telefax i bostaden får därför anses utgöra löneförmåner som L.E. har rätt till ersättning för under uppsägningstiden. Förbundet har beräknat värdet av dessa till 400 kr per månad, vilket Arbetsdomstolen finner skäligt. Tillgången till mobiltelefon omnämns dock inte i anställningsavtalet och förbundet kan inte, mot bolagets bestridande, anses ha visat att även den var en löneförmån och inte ett arbetsredskap. Någon ersättning för mobiltelefon skall därför inte utgå.

Parterna är överens om att pensionspremien i detta fall – då domstolen funnit att rätten till bonus har upphört per den 4 augusti 2003 – skall uppgå till 24 578 kr per månad.

Bolaget har yrkat att skadeståndet skall jämkas eftersom L.E. inte har försökt att begränsa sin skada genom att söka nytt arbete. L.E. har uppgett att han har varit inskriven och aktivt arbetssökande hos arbetsförmedlingen sedan den 15 oktober 2003. Arbetsdomstolen, som inte finner någon anledning att betvivla L.E:s uppgifter, finner inte skäl att jämka skadeståndet.

Avräkning av ersättning från arbetslöshetskassa

I anställningsavtalet har man angett att L.E:s tjänste- och konsultintäkter skall avräknas under det andra året av uppsägningstiden. Parterna är ense om att avtalets innebörd är att också ersättning från arbetslöshetskassa skall avräknas under detta andra uppsägningår. I enlighet med detta skall den ersättning från arbetslöshetskassa om 6 120 kr som L.E. uppburit från den 4 augusti 2004 till dagen för huvudförhandling avräknas från skadeståndet.

Vad som i avräkningshänseende gäller för det första året av uppsägningstiden anges inte i avtalet. Parterna är dock överens om att eventuella tjänste- och konsultintäkter som uppbärs under detta år inte skall avräknas från skadeståndet. Bolaget har gjort gällande att den ersättning från arbetslöshetskassa som L.E. har uppburit under denna tid däremot skall avräknas, eftersom den enligt avtalet inte har undantagits på det sätt som skett för tjänste- och konsultintäkter. Bolaget har också menat att L.E. skulle bli överkompenserad om ersättning från arbetslöshetskassa inte avräknades. Förbundet har i stället ansett att avtalets innebörd är att avräkning inte skall ske för några inkomster över huvud taget under det första året.

Arbetsdomstolen gör följande bedömning. L.E:s anställningsavtal saknar regler om huruvida ersättning från arbetslöshetskassa skall avräknas från uppsägninglönen. Detta är i sig inget anmärkningsvärt, då ersättning från arbetslöshetskassa som regel inte utbetalas under uppsägningstid. Man kan därför inte genom blotta avsaknaden av reglering i denna del dra några slutsatser om vad parterna har avsett beträffande den nu uppkomna situationen. – Det har i praxis förekommit att man har tillämpat lagen om anställningsskydd analogt när det har varit fråga om företagsledares anställningsskydd och någon frågeställning inte har varit reglerad i avtal. De regler som i detta fall främst skulle vara aktuella är 12 och 13 §§ lagen om anställningsskydd. I 12 § stadgas att en arbetstagare som blivit uppsagd har rätt att under uppsägningstiden behålla sin lön och andra anställningsförmåner. Enligt 13 § får arbetsgivaren, om han förklarar att arbetstagaren inte behöver stå till förfogande under uppsägningstiden, från dessa förmåner avräkna inkomster som arbetstagaren under samma tid förvärvat i annan anställning. Vad gäller frågan om avräkning har dock Arbetsdomstolen tidigare funnit att 13 § inte ger stöd åt att en arbetstagare i företagsledande ställning skulle vara skyldig att vidkännas avräkning på förmåner under uppsägningstid och att förarbetena närmast talar mot en analogisk tillämpning av bestämmelsen på en sådan arbetstagare. Domstolen har vidare konstaterat att det inte heller torde vara vanligt att avräkningsskyldighet över huvud taget görs gällande när det gäller arbetstagare tillhörande denna kategori, bland annat med hänsyn till att ograverade förmåner under uppsägningstid i hithörande fall ofta torde betraktas som en form av kompensation för det förhållandet att sådana arbetstagare

regelmässigt måste lämna sina anställningar omedelbart i samband med att en uppsägning sker (AD 1988 nr 20) och utan möjlighet att få uppsägningen överprövad. Det kan således sägas föreligga en presumtion för att avräkning inte skall ske i detta fall. Något som också talar för detta är att parterna är överens om att ersättning från arbetslöshetskassa skall behandlas på samma sätt som övriga intäkter under det andra uppsägning året. Det ligger då nära till hands att även jämställa dem i avräkningshänseende under det första året av uppsägningstiden. Även med hänsyn till ersättningens natur – att den utges i stället för lön – är det rimligt att jämställa den med tjänste- och konsultintäkter.

Vad gäller frågan om överkompensation kan konstateras att Regeringsrätten har funnit att en person, som har haft rätt till ersättning från arbetslöshetskassa, som huvudregel inte kan bli återbetalningsskyldig för denna, även om denne i efterhand skulle uppbära ersättning motsvarande inkomstbortfall för motsvarande period (RÅ 2003 ref 45). Detta innebär att arbetslöshetskassan sannolikt inte kommer att avkräva L.E. återbetalning av dennes ersättning och därmed kommer han till viss del få dubbel ersättning om fullt skadestånd döms ut. Arbetsdomstolen kan dock inte finna att parterna har haft till avsikt att förhindra varje form av dubbel ersättning. Parterna är ju överens om att avtalets innebörd är att tjänste- och konsultintäkter inte skall avräknas under det första året av uppsägningstiden. Detta ligger också helt i linje med den presumtion som nämnts ovan om att avräkning inte skall ske när det gäller arbetstagare i företagsledande ställning.

Sammanfattningsvis finner domstolen att avräkning av ersättning från arbetslöshetskassa inte skall ske under uppsägningstidens första år.

Sammanfattning, rättegångskostnader

Sammanfattningsvis skall förbundets talan bifallas på det sättet att bolaget förpliktas betala ekonomiskt skadestånd till L.E. med 75 842 kr per månad för tiden den 4 augusti 2003 – den 24 augusti 2004, med avräkning för uppburen ersättning från arbetslöshetskassa under tiden den 4 augusti 2004 – den 24 augusti 2004. Vidare skall talan bifallas så att bolaget förpliktas att till Försäkringsaktiebolaget Skandia utge pensionspremier med 24 578 kr per månad för samma tid. På de nu nämnda beloppen skall ränta, med stöd av 3 och 6 §§ räntelagen, utgå från de datum som yrkats.

Arbetsdomstolens ställningstaganden i det föregående innebär att förbundets talan i allt väsentligt skall bifallas. Bolaget skall vid denna utgång i målet förpliktas att ersätta förbundets rättegångskostnader. Beloppet är vitsordat.

Domslut

1. Sievert AB skall till L.E. utge ekonomiskt skadestånd avseende uteblivna anställningsförmåner för tiden dels den 4 augusti 2003 - den 31 augusti 2003 med 66 056 kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 25 augusti 2003, dels den 1 september 2003 - den 31 juli 2004 med 834 262 kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen på 75 842 kr per månad från den 25:e i varje månad och

dels den 1 augusti 2004 – den 24 augusti 2004 med 52 596 kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 25 augusti 2004; allt till dess betalning sker.

2. Sievert AB skall till Försäkringsaktiebolaget Skandia erlægga pensionspremier för L.E. för tiden dels den 4 augusti 2003 - den 31 augusti 2003 med 21 407 kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 25 augusti 2003, dels den 1 september 2003 - den 31 juli 2004 med 270 358 kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen på 24 578 kr per månad från den 25:e i varje månad och dels den 1 augusti 2004 – den 24 augusti 2004 med 19 028 kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 25 augusti 2004; allt till dess betalning sker.

3. Förbundet förbehålls rätten att i mån av befogenhet vid ny rättegång föra talan om ekonomisk förlust för tiden efter den 24 augusti 2004.

4. Arbetsdomstolen förpliktar Sievert AB att ersätta Civilingenjörsförbundet dess rättegångskostnader med etthundrafemtio tusenfemhundra (159 500) kr, varav 145 800 kr avseende ombudsarvode, jämte ränta på det förstnämnda beloppet enligt 6 § räntelagen från dagen för denna dom till dess betalning sker.

Ledamöter: Inga Åkerlund, Sören Öman, Christer Måhl, Gabriella Forssell, Håkan Torngren, Ulrika Värnskog och Bo Almgren. Enhälligt.

Sekreterare: Katarina Berglund Siegbahn